

07. mars 2018

FNs bærekraftsmål som rammeverk for felles kommuneplan for nye Asker kommune

Innholdsfortegnelse

1. Sammendrag	3
2. Bakgrunn og forankring	4
3. Beskrivelse av prosess	6
4. Om metodeverktøyet	13
5. Vesentlighetsvurdering og anbefaling for videre arbeid	40

Vedlegg 1. Notat FNs bærekraftsmål som rammeverk for felles kommuneplan for nye Asker kommune. Oppsummering fra arbeidsmøte 14. Februar 2017

Vedlegg 2. Rapport FNs bærekraftsmål som rammeverk for felles kommuneplan for nye Asker kommune. Oppsummering fra arbeidsmøtet 16. august 2017

1. Sammendrag

Denne rapporten beskriver en prosess og et metodeverktøy for hvordan FNs bærekraftsmål kan benyttes som rammeverk for kommuneplan for nye Asker kommune. Med FNs bærekraftsmål som et retningsgivende rammeverk for den nye kommunen, utfordres nye Asker kommune til å løfte blikket ved å sette seg selv inn i en større kontekst.

Fellesnemnda for nye Asker vedtok 28. oktober 2016 at FNs bærekraftsmål skal innarbeides som rammeverk for utformingen av planprogram og kommuneplan for den nye kommunen og nedsatte deretter et politisk og administrativt delprosjekt for arbeidet med kommuneplan for nye Asker. Dette delprosjektet fikk tre politiske underutvalg – underutvalg FNs bærekraftsmål, underutvalg tjenesteutvikling og underutvalg samfunnsutvikling. Pure Consulting ble valgt som ekstern samarbeidspartner for arbeidet med FNs bærekraftsmål og fasilitering av prosessen med å utvikle et metodeverktøy. Det har vært bred politisk og administrativ involvering siden oppstart av dette prosjektet. Underutvalg FNs bærekraftsmål har arbeidet frem en metode for å sikre bærekraftmålenes relevans og integrering i kommuneplanarbeidet gjennom seks arbeidsmøter høsten 2017. Underutvalg tjenesteutvikling og underutvalg samfunnsutvikling var involvert i arbeidet med å knytte mål og strategier for tjenesteutvikling og samfunnsutvikling i nye Asker kommune opp til enkelte delmål.

Metodeverktøyet som har blitt utviklet i løpet av prosessen har tre nivåer. Verktøyet tar for seg hvert enkelt bærekraftsmåls betydning for nye Asker kommune, utvelgelse av relevante delmål, og forslag til hvilke fremtidige muligheter nye Asker kommune har får å levere på hvert enkelt delmål og hvilke eventuelle utfordringer dette vil adressere som er relevante for kommunen. Metodeverktøyet tar også for seg overgangen til konkrete mål og strategier for tjenesteutvikling og samfunnsutvikling i nye Asker kommune. I denne rapporten er det gjengitt fem mål. Målene er mål tre – **God helse**, mål fire – **God utdanning**, mål ni – **Innovasjon og infrastruktur**, mål 11 – **Bærekraftige byer og samfunn** og mål 13 **Stoppe klimaendringene**. Prosessen så langt har vist at metodeverktøyet fungerer. På side 15 i denne rapporten vises en overordnet modell av metodeverktøyet og alle nivåene i den.

Underutvalg FNs bærekraftsmål har gjennomført en vesentlighetsvurdering. En vesentlighetsvurdering er en prioritering av FNs bærekraftsmål basert på de områdene hvor nye Asker kommune har størst påvirkning, sett i forhold til områdene kommunen ønsker å prioritere høyest i sitt arbeid for å tilby gode tjenester til innbyggere i kommunen. Fellesnemnda vil bli forelagt underutvalgets prioriteringer og begrunnelse for valgte mål i møte 16. mars 2018. Ut i fra underutvalgets innstilling skal fellesnemnda ta sine beslutninger.

Resultatet av vesentlighetsvurderingen bør danne utgangspunkt for en bredere medvirkningsprosess hvor representanter fra kommunens viktigste interessenter inviteres inn og får mulighet til å komme med innspill på hvordan nye Asker kommune kan nå de bærekraftsmålene som er prioritert.

2. Bakgrunn og forankring

FNs bærekraftsmål (Sustainable Development Goals – SDGs) utgjør stammen i den felles globale arbeidsplanen **Agenda 2030**. Dette er en felles plan for alle FNs medlemsland for hvordan vi kan utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.¹ FNs bærekraftsmål består av 17 hovedmål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for lands myndigheter, næringsliv og sivilsamfunn.

Fristen for å nå Tusenårsmålene gikk ut ved årsskiftet 2015-2016. Tusenårsmålene, med sine åtte mål, har ført til stor framgang i arbeidet med fattigdomsbekjempelse og innen flere av de andre prioriterte områdene. Samtidig har de blitt kritisert for kun å adressere symptomer, og ikke årsakene til fattigdom, ulikhet og miljøutfordringer. Denne kritikken svarer bærekraftsmålene på. Den største forskjellen mellom Tusenårsmålene og bærekraftsmålene, er at bærekraftsmålene er en universell agenda. De inkluderer i tillegg miljø og klimaspørsmål samt løfter frem behovet for partnerskap på tvers av sektorer for å løse utfordringene verden står ovenfor. Bærekraftsmålene ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng og er derfor egnet for å tilpasses alle lands nåværende situasjon både økonomisk og samfunnsmessig. FN oppsummerer bærekraftsmålene i fem P'er:

People – Planet – Peace – Prosperity – Partnership

Fra tidligere er mange kjent med begrepet "*Triple bottom line: People + Planet + Profit*". Disse tre parameterne har blitt benyttet i det offentlige og i næringslivet for å rapportere på bærekraft og bærekraftig utvikling siden Brundtlandkommisjonen lanserte begrepet i 1987. *Prosperity* kan oversettes med velstand, som en mer helhetlig tilnærming til lønnsomhet enn profitt. Gjennom prosessen med nye Asker kommune er det kommentert fra et kommunalt perspektiv at "planning" kunne vært tilføyd som ytterligere en P.

Hovedbudskapet i målene er at det ikke lengre handler om "vi og dem" i den forstand at de rike landene skal hjelpe utviklingslandene. Nå er alle verdens land i samme båt. Bærekraftsmålene må oversettes til lokale forhold og levere på delmålene ut i fra det ståstedet vi har i vårt land, vår region og vår kommune.

Ett år etter at FNs medlemsland vedtok de 17 globale mål for en bærekraftig utvikling, tok de tre ordførerne Lene Conradi (Asker), Monica Vee Bratlie (Hurum) og Eva Norén Eriksen (Røyken) initiativ til at nye Asker burde jobbe med FNs bærekraftsmål. Det var 27. september 2016. De tre ordførerne så muligheten for å bruke FNs bærekraftsmål som rammeverk for ny kommuneplan og gjøre alvor av å handle lokalt, og tenke globalt. Dermed vil den nye kommunen både oppnå mål om å skape gode lokalsamfunn, og gode tjenester for sine innbyggere og samtidig være en aktiv bidragsyter i å nå FNs bærekraftsmål.²

¹ Resolution A/Res/70/1 adopted by the General Assembly on 25 September 2015 "Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development"

² <https://www.asker.kommune.no/nye-asker-kommune/aktuelt-nye-asker-kommune/fns-17-barekraftmal/>

Fellesnemnda for nye Asker vedtok 28. oktober 2016 at FNs bærekraftsmål skal innarbeides som rammeverk for utformingen av planprogram og kommuneplan for den nye kommunen.³

Fellesnemnda nedsatte deretter et politisk og administrativt delprosjekt for arbeidet med kommuneplan for nye Asker. Dette delprosjektet fikk tre politiske underutvalg – underutvalg FNs bærekraftsmål, underutvalg tjenesteutvikling og underutvalg samfunnsutvikling.

Med FNs bærekraftsmål som et retningsgivende rammeverk, utfordres nye Asker kommune til å løfte blikket ved å sette seg selv inn i en større kontekst.

Det har vært bred politisk og administrativ involvering siden oppstart av dette prosjektet. Helt fra beslutningen ble tatt om å benytte FNs bærekraftsmål av fellesnemnda 28. oktober 2016. De folkevalgte og representanter fra administrasjonen har deretter arbeidet frem en metode for arbeidet med bærekraftsmålene gjennom seks arbeidsmøter i underutvalg FNs bærekraftsmål. Underutvalg tjenesteutvikling, underutvalg samfunnsutvikling og fellesnemnda var representert på oppstartsmøtet for delprosjektet 16. august 2017.

³ <https://www.asker.kommune.no/globalassets/nye-asker-kommune/motepapirer/fellesnemnda/fellesnemnda-28okt-moteinnkalling.pdf>

3. Beskrivelse av prosessen

Metodeverktøyet som beskrives i denne rapporten er utviklet etter at fellesnemnda utnevnte underutvalg FNs bærekraftsmål og oppstart på arbeidet med Pure Consulting i juni 2017. Det innledende arbeidet, som ble gjennomført før det ble tatt beslutning om å utvikle et metodeverktøy for å sikre bærekraftsmålenes relevans og integrering i kommuneplanleggingen, er oppsummert i delrapport etter møtet 16. september 2017.⁴ og notat etter møtet 14. februar 2017⁵. Arbeidet oppsummert i de to rapportene har vært nyttig for å gjennomføre en effektiv prosess høsten 2017.

Forutsetninger for arbeidet

Prosesen med å utvikle metodeverktøy for hvordan nye Asker kommune kan benytte FNs bærekraftsmål som rammeverk i arbeidet med kommuneplanen, har funnet sted i et begrenset tidsrom. Oppstart var i august 2017 og første utkast av rapport ble levert 22. desember 2017. Sluttrapport presenteres for fellesnemnda 16. mars 2018.

Arbeidet ble gjennomført i løpet av seks arbeidsmøter i 2017 og 2018. I tillegg til møtene har betydelig arbeid blitt lagt ned mellom møtene.. Underutvalg FNs bærekraftsmål har vært ansvarlig for arbeidet med utvikling av metodeverktøyet og ferdig rapport. Pure Consulting ble valgt som ekstern samarbeidspartner for arbeidet med FNs bærekraftsmål og fasilitering av prosessen med å utvikle et metodeverktøy. Grunnlagsdokumentet for nye Asker kommune, som det vises til under nivå tre i det utviklede metodeverktøyet, er utarbeidet av de administrative prosjektene i nye Asker og ikke fullt ut gjennomgått i underutvalget.⁶

Det er begrenset med erfaringsmaterieil å se til da ingen andre kommuner i landet, eller oss bekjent, i verden har benyttet FNs bærekraftsmål som rammeverk for utviklingen av en helt ny kommuneplan. Det er innhentet kunnskap fra Tyskland hvor FNs bærekraftsmål er sett i sammenheng med kommunal utvikling i et utvalg av kommuner.⁷

Prosjektet har ikke inkludert en innledende innsiktsfase. Pure Consulting har delt sin kunnskap og erfaring. Andre aktører med kunnskap om FNs bærekraftsmål og kommunal betydning av målene har også vært rådspurt.

⁴ FNs bærekraftsmål som rammeverk for felles kommuneplan for nye Asker kommune". Arbeidsmøte 14. februar 2017

⁵ FNs bærekraftsmål som rammeverk for felles kommuneplan for nye Asker kommune" . Arbeidsmøte 16. august 2017

⁶ <https://www.asker.kommune.no/globalassets/nye-asker-kommune/dokumenter/grunnlagsdokument-nye-asker-120218.pdf>

⁷ <https://skew.engagement-global.de/global-nachhaltige-kommune.html>

Administrering av prosessen

Underutvalg FNs bærekraftsmål har hatt ansvaret for arbeidet med utvikling og testing av et metodeverktøy som skal sikre at bærekraftsmål og delmål blir gjort relevant for nye Asker kommune. Utvalget har vært ledet av Susanne Vist (H) Røyken. De øvrige deltagerne i utvalget har vært: Line Johansen (H) Hurum, Merete Haug (V) Hurum, Trond Jerve (H) Asker, Frida Vesseltun (Ap) Hurum og (Lisa Jakobsen (Ap)).

Underutvalget har hatt arbeidsmøter 11. oktober, 22. november, 25. januar i tillegg til fellesmøtet 16. august og to ekstra møter den 8. januar og 7. mars. Prosessen har krevd mye arbeid fra alle deltakere i underutvalget på de felles arbeidsmøter og som hjemmearbeid mellom møtene. Det har vært stort engasjement og interesse for arbeidet i utvalget. Alle tre underutvalg for arbeidet med ny kommuneplan, fellesnemnda og utvalgte nøkkelpersoner fra administrasjonen har vært involverte og gitt råd underveis i prosessen.

Per Morstad, rådmann i Røyken, leder arbeidet med kommuneplan i nye Asker. Kristine Andenæs fra Strategi og samfunn i Asker har hatt et hovedansvar for oppfølging av arbeidet fra administrasjonens side, med bistand fra Vibeke Lindeberg Sand fra kommunikasjonsenheten i Asker .

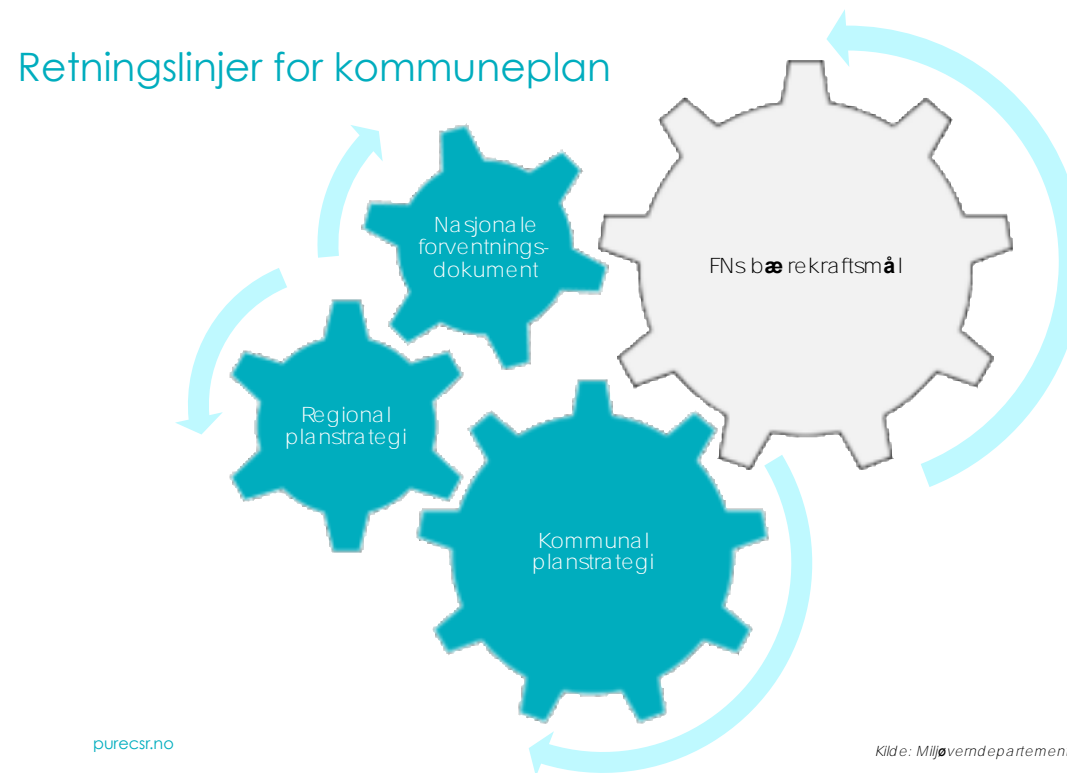
For å sikre erfaringsutveksling fra dette prosjektet mot andre norske kommuner har Kommunenes Sentralforbund (KS) fulgt prosessen.

Et møte med UN Habitat er også gjennomført i perioden for å få internasjonal erfaringsutveksling, økt kunnskap om bærekraftsmålene og råd om hvordan vi kan gjøre de globale målene lokale.

I tillegg er det startet dialog med Statistisk Sentralbyrå (SSB) om utvikling av måleindikatorer på FNs bærekraftsmål for Norge.

Overordnet modell for prosessen

I arbeidet har det vært tatt utgangspunkt i en ordinær prosess for utvikling av kommuneplan, men lagt til en ekstra dimensjon, det globale perspektivet (se modell under). Dette gjør at nye Asker kommune har startet på et unikt arbeid i sammenslåingen av de tre kommunene. Ved å bruke FNs bærekraftsmål som veiledende rammeverk for utviklingen av den nye kommunen, er målet å konkretisere og omsette de globale mål, delmål og visjoner til lokal handling og praksis.

Nye Asker kommune startet med blanke ark da det ble besluttet å benytte et nytt overordnet rammeverk som utfordrer den ordinære prosessen for utvikling av en kommuneplan.

Den ordinære arbeidsgangen har blitt utfordret både i forhold til nasjonale og regionale retningslinjer. Tidlig i prosessen har vi opplevd at det å løfte blikket mot globale mål gjør at man evner å se muligheter og utfordringer på tvers av de tre kommunene og ulike tjenesteområder. Dette bidrar til at den tradisjonelle kommunesilotankegangen brytes ned, det blir lite silotenkning. Utvalget har også evnet å legge eget politisk ståsted til side under arbeidet med FN bærekraftsmål som rammeverk.

Detalj modell/trekant modellen

Videre er hele prosessen med å utvikle ny kommuneplan, med strategier og handlingsplaner beskrevet i trekant modellen (se neste side). Den øverste trekanten beskriver hvordan vi starter bredt, snevrer inn arbeidet fra det globale perspektivet til det lokal og spisser det i en retning før vi åpner opp igjen og gir strategien innhold.

Metodeverktøyet som er utviklet (se avsnitt 6) skal være egnet for å gjennomføre hele prosessen. Det arbeidet som er gjort høsten 2017 har vært begrenset til å utvikle metodeverktøyet og teste det i dybden på fem bærekraftsmål. I tillegg har underutvalg FNs bærekraftsmål videreutviklet den tradisjonelle vesentlighetsvurderingsmatrisen ⁸ ved å tilpasse den til kommunale forhold. Her menes en vesentlighetsvurdering som benyttes i næringslivet for å kartlegge hva som er mest vesentlig for en virksomhet og deres interessenter i et bærekraftperspektiv. Vesentlighetsvurderingen omtales i avsnitt 7.

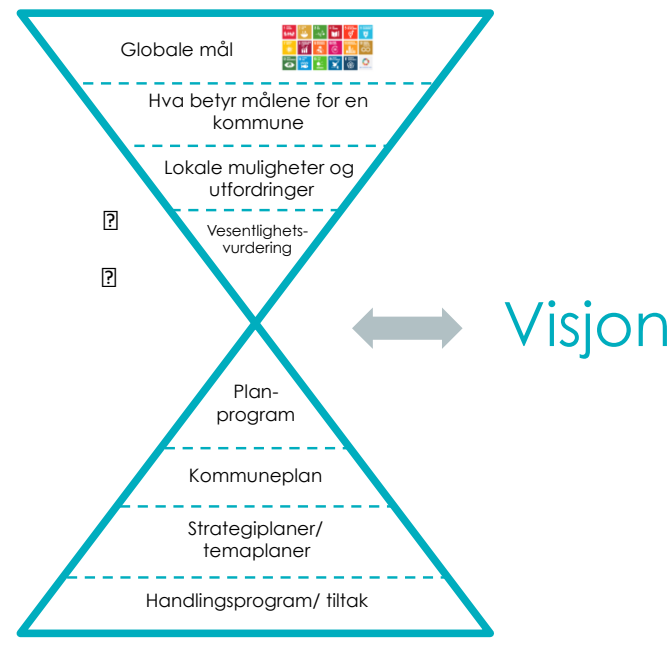
Underutvalg FNs bærekraftsmål har gjort et omfattende arbeid med å se på alle 17 bærekraftsmål og 169 delmål. Det har blitt definert kommunal betydning for alle 17 mål, og alle 169 delmål har blitt gjennomgått i utvalget, og de mest relevante delmålene for kommunen er valgt ut. Videre har utvalget sett på forutsetningene for å nå disse delmålene. Forutsetninger beskriver både muligheter og utfordringer for å innfri delmålene i nye Asker kommune.

- Utvalget har gjort et grundig arbeid, til tross for at det er krevende. For fem av målene er både muligheter og utfordringer beskrevet i detalj. I tillegg er det utarbeidet en grovkisse med forutsetninger oppsummert under alle 17 mål.
- Alle i utvalget har både i fellesmøter og mellom møtene kommentert på både valg av delmål og forutsetninger for å nå disse.
- Arbeid gjort i andre utvalg og av administrasjonen må ses i sammenheng, men på grunn av parallelle prosesser har det vært krevende å koordinere prosjektene.
- Administrasjonen har bidratt med innspill på enkelte mål og delmål og på relevante interessenter. I utvalg for tjenesteutvikling har man gitt innspill på hvordan bærekraftsmål fire kan tas videre i mål og strategier for tjenesteutvikling og i utvalg for

⁸ <https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/Defining-Materiality-What-Matters-to-Reporters-and-Investors.pdf>

samfunnsutvikling har man gitt innspill på hvordan bærekraftsmål elleve kan tas videre i mål og strategier for samfunnsutvikling.

- Under utviklingen av metodeverktøyet har vi opplevd det som svært nyttig at det er testet ut såpass grundig som det nå er gjort. Verktøyet er modifisert underveis etter innspill fra underutvalgets medlemmer.

I denne rapporten er det eksempel på utfylling av metodeverktøyet på nivå 1 og 2 på bærekraftsmål 3, 4, 9, 11 og 13. På tre av målene har vi også eksempel på utfylling av nivå 3, disse målene er mål 4, 11 og 13. Målene som er valgt ut i rapporten viser hvordan metodeverktøyet bør benyttes. Det er varierende detaljnivå på alle målene beskrevet i rapporten. Utvalget har bistått

med innhold i metodeverktøyet ut fra de forutsetninger de har og den administrative bistanden har begrenset seg til enkelte kommentarer og innspill til en grov interessentkartlegging.

Utvalgets arbeid vil være nyttig i det videre arbeidet med FNs bærekraftsmål som rammeverk i utviklingen av ny kommuneplan. Bærekraftsmålene som er testet i metodeverktøyet i denne rapporten er også blant de målene politikere, fellesnemnda og administrasjon under de innledende møtene løftet frem som de viktigste å prioritere i nye Asker kommune. Det skal poengteres at det ble gjort på et veldig begrenset kunnskapsgrunnlag om både mål og delmål.

Utvalgets utfylling av bærekraftsmål 3, 4, 9, 11 og 13 i verktøyet gir det videre arbeidet en tydelig retning. Muligheter og utfordringer som er beskrevet her er ikke uttømmende.

Prosessen så langt har vist at metodeverktøyet fungerer. På neste side vises en overordnet modell av metodeverktøyet og alle nivåene i den.

Overordnet metodeverktøy

Nivå 1: Globale mål og kommunal betydning		Nivå 2: Muligheter og utfordringer for å levere på globale delmål			Nivå 3: Utvikling av Nye Asker kommune					
Globalt mål	Kommunal betydning	Globalt delmål	Lokale forutsetninger		Tjenesteutvikling			Samfunnsutvikling		
			Muligheter	Utfordringer	Mål	Strategi	Interesser	Mål	Strategi	Interesser
	Kommunene har ansvar for å sørge for gode og forsvarlige helsetjenester til alle som trenger det, uavhengig av alder eller helsesituasjon	3.3, 3.5, 3.6, 3.7, 3.8, 3.9, 3.9a, 3.9d								
	Kommunen har ansvar for å sikre at alle barn og unge har et trygt og godt skolemiljø som fremmer trivsel og læring	4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.7								
	Kommunen har et stort ansvar for å sikre infrastruktur lokalt som bidrar til å sikre en bærekraftig utvikling av lokal samfunn	9.1, 9.4, 9.5c								
	Kommunen har ansvar for å sikre allmenn tilgang til grunnleggende behov som trygger bolig, møteplasser, transport og grøntområder på en bærekraftig måte	11.1, 11.2, 11.3, 11.4, 11.6, 11.7, 11.7a								
	Kommunen har et ansvar for å sikre at kommunens areal og innbyggere er best mulig rustet for å forebygge klimaendringer og redusere konsekvensene av klimaendringene	13.1, 13.2, 13.3								

6. Om metodeverktøyet

Metodeverktøyet er delt inn i tre nivåer. Nivå en tar for seg et og et av FNs 17 bærekraftsmål og målets betydning for nye Asker kommune og kommuner i sin helhet. I arbeidet med å definere det globale målets kommunale betydning har det blitt innhentet informasjon og tallmaterieell som har aktualisert målet i en norsk kontekst og gjort det relevant for nye Asker kommune. Den kommunale betydningen kan også brukes av andre kommuner som ønsker å arbeide med FNs bærekraftsmål som rammeverk i hele eller deler av sitt planarbeid.

Nivå to i modellen handler i første omgang om å velge ut delmål som er relevante for kommunen. Underutvalg FNs bærekraftsmål har valgt ut de delmål de mener er mest relevante for nye Asker kommune. Underutvalget har gjennomgått alle 17 mål og alle 169 delmål. I de fem målene som er gjengitt i denne rapporten er det valgt ut åtte delmål for mål tre – **God helse**, syv delmål for mål fire – **God utdanning**, tre delmål for mål ni – **Innovasjon og infrastruktur**, syv delmål for mål 11 – **Bærekraftige byer og samfunn** og tre delmål for mål 13 **Stoppe klimaendringene**.

For hvert enkelt delmål har underutvalget diskutert og kommet med forslag til hvilke fremtidige muligheter nye Asker kommune har får å levere på hvert enkelt delmål og hvilke eventuelle utfordringer dette vil adressere. Mulighetene som er beskrevet under hvert enkelt delmål bygger i stor grad på eksisterende strategier og planer, men de danner også grunnlag for ny politikk og innovative tiltak som den nye kommunen ønsker å få til. Samtidig er det viktig å poengtere at muligheter og utfordringer som er beskrevet her ikke er uttømmende.

I nivå tre av metodeverktøyet handler det om å se sammenhengen mellom mulighetene politikerne ser for utviklingen av den nye kommunen og hvordan disse mulighetene kan konkretiseres i konkrete mål og strategier for tjenesteutvikling og samfunnsutvikling. Som tidligere beskrevet har det vært et underutvalg tjenesteutvikling og samfunnsutvikling som i høst har jobbet parallelt med underutvalg for FNs bærekraftsmål. Underutvalg for tjenesteutvikling har for mål fire – **God utdanning** gitt eksempler på konkrete mål og strategier i Grunnlagsdokumentet fra de administrative delprosjektene. Disse er lagt inn i nivå tre i metodeverktøyet for delmål 4.2 og 4.7. Likeledes har underutvalg for samfunnsutvikling gitt eksempler på mål og strategier fra Grunnlagsdokumentet for mål 11 – **Bærekraftige byer og samfunn**. Disse er lagt inn i nivå tre i metodeverktøyet for delmål 11.3, 11.4 og 11.7a. Det oppleves som enkelt å knytte det innledende arbeidet på nivå en og to til konkrete mål og strategier i kommunen. Det skal presiseres at dialogen med de andre underutvalgene har vært begrenset, men tilstrekkelig til at metodeverktøyet kunne testes ut også på nivå 3.

Arbeidet har vist at metodeverktøyet kan fungerer som rammeverk for utvikling og integrering av FNs bærekraftsmål i ny kommuneplan.

Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder

- At alle kan leve friske og sunne liv er en forutsetning for å oppnå bærekraftig utvikling. Det er gjort store framskritt i arbeidet med å øke forventet levealder, og minske mødre- og barnedødelighet i verden.
- For at dette bærekraftsmålet skal nås, kreves det likevel en massiv innsats de neste 15 årene. En rekke alvorlige sykdommer må utryddes, og andre store helseutfordringer må håndteres.

Nivå 1: Globale mål og deres betydning for kommunal utvikling

GLOBALT MÅL	KOMMUNAL BETYDNING
 <p>Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder.</p>	<p>Kommunene har ansvar for å sørge for gode og forsvarlige helsetjenester til alle som trenger det, uavhengig av alder eller helsesituasjon. Etablere strategier som forebygger livsstilssykdommer og fremmer god folkehelse.</p> <p>Kommunene har gjennom skole, kultur- og fritidstilbud mulighet til å bidra til god helse for innbyggerne gjennom et effektivt helsesystem. Utjevne forskjeller i helsetilstand som kan forklares med sosial og økonomisk ulikhet.</p> <p>Kommunene bør rette oppmerksomhet mot sammenhenger som gjelder muligheter og utfordringer på helsefeltet lokalt, nasjonalt og globalt.</p> <p>Det er også et kommunalt ansvar å forebygge sykdom relatert til forurensning av luft, vann og jord.</p>

Nivå 2: Muligheter og utfordringer for å levere på globale delmål

GLOBALE DELMÅL	MULIGHETER FOR NYE ASKER KOMMUNE	UTFORDRINGER
<p>3.3 Innen 2030 stanse epidemiene av aids,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Som kommunal myndighet og tjenesteprodusent for primærhelsetjenester har kommunen mulighet 	<ul style="list-style-type: none"> • Det er nødvendig at en høy prosentvis andel av befolkningen vaksinerer seg, for at vaksiner skal ha

<p>tuberkulose, malaria og neglisjerte tropiske sykdommer samt bekjempe hepatitt, vannbårne og andre smittsomme sykdommer</p>	<p>til å ta tydelig stilling i vaksinasjonsdebatten, følge opp med opplysnings- og informasjonsarbeid og bygge ut tilgjengelighet i helsetjenestene.</p> <ul style="list-style-type: none"> • For å få flest mulig til å vaksinere seg frivillig, kan kommunen bruke midler på oppsøkende virksomhet, og forsterket subsidiering av helsetjenester til personer og grupper med svak økonomi. • Kommunen kan stimulere FOU-arbeid og helseinnovasjon, som å etablere helseklynger (eller legge til rette for), dele ut stipender, og delfinansiere forskningsprosjekter. 	<p>effekt. Det er derfor vanskelig å la vaksinasjon (for enkelte sykdommer) være et valg på individnivå. Samtidig vil det å bruke tvang og eventuelt sanksjoner, utfordre den enkeltes rett til privatliv, personlig integritet, og noen ganger livssyn.</p>
<p>3.5 Styrke forebygging og behandling av misbruk, blant annet av narkotiske stoffer og skadelig bruk av alkohol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vedta overordnede strategier og et sett av ulike tiltak for å forebygge rusmisbruk, og slik redusere behovet for behandling av misbruk. • Kommunene har over tid bygget tjeneste- og virkemiddelapparatet tettere sammen, og jobbet for å dreie ressurser mot forebyggende virksomhet. • Lykkes i mål om sterkere forebygging og bedre behandling av rusmisbruk: Flere års arbeid med samhandling mellom tjenester og forvaltningsnivåer, arbeid med å etablere felles organisasjonskultur for samhandling, forebygging og flerfaglig tilnærming, og etablerte tettsteder som gir god mulighet for tilgjengelighet og likeverdig tilbud til alle kommunens innbyggere. • Rusmisbruk som rammer noen av kommunens innbyggere hardt, og krever mye ressurser og tiltak, både direkte for de som har et langvarig/kronisk rusmisbruk, og indirekte for pårørende og andre berørte. Koordinering med tjenester både internt i kommunen og med tjenester på andre forvaltningsnivåer, er ofte svært krevende for denne brukergruppen. Intensjonsavtalen legger vekt på levende tettsteder. Levende tettsteder trenger serveringssteder og utesteder med alkoholserving. Dette kan bli en utfordring, men 	<ul style="list-style-type: none"> • Det er kjent fra rusforskning at forbruk av alkohol og rusmidler, kan knyttes til kjøpekraft og tilgjengelighet. Samtidig er også typen rusproblemer knyttet til sosio-økonomiske forhold, og til trender. • I den nye kommunen vil det være mange med høy kjøpekraft. Det vil også være ganske høy tilgjengelighet til både legale og illegale rusmidler. Både akutte skader av rus og kroniske rusproblemer vil fortsatt være en utfordring i den nye kommunen.

	<p>vel så mye en mulighet til å ta politiske grep i tettstedsutviklingen, som sikrer levende og helsefremmende tettsteder.</p>	
<p>3.6 Innen 2020 halvere antall dødsfall og skader i verden forårsaket av trafikkuulykker</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen er (med noen få unntak) planmyndighet når samferdselstiltak skal disponeres i kommuneplan og reguleres. • Stille krav om/gå i dialog med samferdselsetatene om fysiske trafikksikkerhetstiltak. Sammen med lokale og nasjonale myndigheter og frivillig sektor (NGOs), kan kommunen drive opplæringstiltak. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunens geografi, og intensjonen om utvikling av flere nærsentre, gjør at det vil være mange tettsteder og strekninger som vil kreve etablering og vedlikehold av ulike typer trafikksikkerhetstiltak. Det vil bli en utfordring å prioritere mellom disse.
<p>3.7 Innen 2030 sikre allmenn tilgang til tjenester knyttet til seksuell og reproduktiv helse, herunder familieplanlegging og tilhørende informasjon og opplæring, og sikre at reproduktiv helse innarbeides i nasjonale strategier og programmer</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sørge for god allmenn opplæring i dette, og for særlig innsats overfor grupper som trenger tettere oppfølging. Særlig gjelder dette god oppfølging av gravide med rusproblemer. Det kan også gjelde for mindre grupper av befolkningen, slik som flyktninger og asylsøkere. 	<ul style="list-style-type: none"> • De økonomiske og sosiale forholdene i Norge, og i nye Asker kommune, gjør at problemstillingene knyttet til dette målet har mindre direkte relevans, enn for enkelte andre land. Seksuell og reproduktiv helse er likevel et grunnleggende og allment helseområde, og høy kvalitet på denne typen helsetjenester er viktig, både på allment nivå, og for smalere områder innenfor feltet, som angår mindre grupper og enkeltindivider.
<p>3.8 Oppnå allmenn dekning av helsetjenester, herunder beskyttelse mot økonomisk risiko, og allmenn tilgang til</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ta i bruk ulike virkemidler for å jevne ut helseforskjeller som kan forklares med sosio-økonomiske forhold. Eksempler på slike virkemidler kan være å omstrukturere og omorganisere tjenestene, f.eks. å desentralisere tjenester til tettsteder, gjøre stasjonære tjenester ambulerende, eller samle fagmiljøer. Kommunen 	<ul style="list-style-type: none"> • Forholdet mellom grupper og enkeltindivider er en utfordring på helseområdet. Mens de fleste i kommunen har god tilgang til både grunnleggende og gode helsetjenester, og virksomme og nødvendige medisiner, samt spesialiserte helsetjenester, vil enkeltindivider og mindre grupper i kommunen av ulike årsaker falle

<p>grunnleggende og gode helsetjenester samt trygge, virksomme og nødvendige medisiner og vaksiner av god kvalitet og til en overkommelig pris.</p>	<p>kan legge til rette, slik at det blir enklere for den enkelte å ta ansvar for egen helse. Dersom behovet for medisiner kan reduseres på noen områder, kan ressurser dreies over på å sikre virksomme og nødvendige medisiner og vaksiner i andre deler av verden.</p>	<p>utenfor helsetjenestene. Dette er personer og grupper det ofte er vanskelig for helsetjenestene å komme i kontakt med. Fordi helse er så personlig, kan dette ramme enkeltmennesker hardt, og gi betydelig redusert livskvalitet.</p>
<p>3.9 Innen 2030 betydelig redusere antall dødsfall og sykdomstilfeller forårsaket av farlige kjemikalier og forurenset luft, vann og jord</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stimulere til, og stille krav om, materialer, produkter og fremstilling som gir lavt utslipp og riktig håndtering av farlige kjemikalier, og som sterkt reduserer forurensning til luft, vann og jord. Muligheten gjelder kommunens egne anskaffelser, men også andres anskaffelser, gjennom ulike former for avtaler og samarbeid (governance). Kommunen har også mulighet til å videreføre og forsterke lokale utfordringer som gir helseplager og forårsaker sykdom, slik som radon. De forebyggingsiltakene som har blitt iverksatt de senere år på dette området, vil trolig reduseres utgifter til behandling av sykdom. 	<ul style="list-style-type: none"> • Det er vanskelig å få fullt innsyn og full oversikt over hvor og hvordan materialer og produkter er fremstilt, hvilke skader de har påført omgivelsene, og i hvilken grad de medfører forurensning.
<p>3.a Styrke gjennomføringen av Verdens helseorganisasjons rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader i alle land</p>	<ul style="list-style-type: none"> • I Norge (som i de fleste andre land), er tobakksskader å regne som en livsstilssykdom. I Norge har regulerende tiltak, sammen med opplysningsarbeid hatt effekt. Kommunen har mulighet til å velge å forsterke innsatsen lokalt ved ulike typer forebyggende tiltak. Tobakksbruk er et område der den enkelte har stor mulighet til å påvirke egen helse, og der den enkeltes valg også påvirker andres helse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Korrelasjonen mellom sykdom og helseplager, er sterkere enn på mange andre helseområder, men den er ikke absolutt. Det vil uansett ikke være mulig eller akseptabelt å diskriminere i helsetjenestene basert på røykevaner. Det vil gå en grense for hvor mange regulerende tiltak myndighetene kan ta i bruk når det gjelder folks tobakksvaner, og det har vist seg å være utfordrende å finne forebyggende tiltak som virker.
<p>3.d Styrke kapasiteten i alle land, særlig i utviklingsland, for tidligvarsling,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomgå og videreutvikle egne systemer og planer for beredskap og håndtering av nasjonale og globale helseisikler. Modeller for lokal kapasitetsbygging som utvikles i en kommune, 	<ul style="list-style-type: none"> • Totalt sett er sårbarheten i Norge og i nye Asker mindre enn i mange andre land, og kommuner i andre land. Det vil likevel være grupper som er mer sårbare enn andre, også i nye Asker. Det er

risikobegrensning og håndtering av nasjonale og globale helserisikoer	kan overføres og tilpasses andre kommuner, også i utviklingsland. Kommunene har vært gjennom beredskapsplanlegging og håndtering av pandemier, og har opparbeidet seg erfaring på organisasjonsnivå.	forventet en høyere andel eldre i befolkningen, og blant disse vil det finnes en ganske stor andel som vil være sårbare. Det vil være utfordrende å finne tiltak som begrenser risiko for særlig sårbare grupper og individer.
--	--	--

Nivå 3: Utvikling av tjenester i Nye Asker kommune (et eksempel).

MÅL	STRATEGIER	INTERESSETER – BERØRTE/BIDRAGSYTERE
		<ul style="list-style-type: none"> • Lokalt næringsliv, næringsrådene • Sosiale entreprenører • Lokale organisasjoner • Innbyggere • Ansatte i ny kommune • Politikere • Relevante enheter i kommunen • Interkommunale selskap • Akershus fylkeskommune, Buskerud fylkeskommune, Vestregionen, Region Viken, øvrige kommuner • Direktorat, departementer og andre offentlige organer

Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle

- En god utdanning er grunnlaget for å forbedre menneskers liv.
- Jenter og gutter skal ha lik tilgang til utdanning med god kvalitet, og den skal være gratis.
- Det har vært en enorm økning i andelen barn i verden som går på skole. Framgangen er spesielt stor når det gjelder jenter og kvinner. Det har også vært en formidabel forbedring i grunnleggende lese- og skriveferdigheter. Likevel er det fortsatt altfor mange som ikke kan lese og skrive.
- Tilrettelegge for livslang læring

Nivå 1: Globale mål og deres betydning for kommunal utvikling

GLOBALT MÅL	KOMMUNAL BETYDNING
 <p>Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle</p>	<p>Kommunen har ansvar for å sikre at alle barn og unge har et trygt og godt skolemiljø som fremmer trivsel og læring. Det må legges til rette for økt teknisk og yrkesfaglig opplæring lokalt.</p>

Nivå 2: Muligheter og utfordringer for å levere på globale delmål

GLOBALE DELMÅL	MULIGHETER FOR NYE ASKER KOMMUNE	UTFORDRINGER
<p>4.1 Innen 2030 sikre at alle jenter og gutter fullfører gratis og likeverdig grunnskole og videregående opplæring av høy kvalitet som kan gi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Se helhetlig på barn og unges behov ved å gi dem utvidede muligheter og individuelle tilpasninger. • På sikt overta, påvirke eller ha et nært samarbeid med fylkeskommunen og andre om videregående opplæring. • Kommunesammenslåing gir mulighet for å skape et utvidet tilbud på videregående skole, gjennom 	<ul style="list-style-type: none"> • Lang reisevei til og fra videregående skole kan gjøre at flere ungdom faller utenfor. • Kommunen trenger nok og relevant kunnskap om digitalisering. Stor forskjell hva gjelder tilgangen og det å ta del i den digitale utviklingen. • Fylkeskommune styrer videregående skole, det er en utfordring som gjør at kommunen ikke styrer hele utdanningsløpet.

<p>dem relevant og reelt læringsutbytte</p>	<p>flere skoler å velge mellom og få opp et likt tilbud i hele kommunen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gi tillit til metodefrihet for lærerne for at de best mulig kan tilpasse undervisning til den elevgruppen de har og enkelt individene i gruppen. • Etablere en maksgrense på transporttid elever bør bruke til og fra skole. Gi alternativt transporttilbud der det offentlige ikke har gode nok løsninger. • Jobbe for et effektivt og bærekraftig transporttilbud til/fra videregående som er likt for alle unge i kommunen. • Trygg skolevei for alle (fra hjem til skole). • Etablere flere lokale opplæringsstilbud i kommunen utover tilbudet som i dag finnes i videregående opplæring. 	<ul style="list-style-type: none"> • Trenger økt satsning for å forhindre frafall, jobbe mer med tidlig innsats og samhandling. Få til en bred innsats videreføre/utvikle – politikere kan legge rammen for dette. • Økt kompetanse og variasjon i lærerstaben, for like lærere og for lite mangfold kan være en utfordring.
<p>4.2 Innen 2030 sikre alle jenter og gutter tilgang til god og tidlig omsorg og førskole, slik at de er forberedt på å begynne i grunnskolen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gi barn og unge likeverdige muligheter for utvikling, læring og mestring. • Sørge for at alle får like muligheter for læring i et trygt og utviklende miljø. Sikre at barn og unge opplever å bli verdsatt og inkludert. For eksempel gjennom å gi mer kunnskap og ressurser til lærerne for å håndtere individuelle tilpasninger. • Ha fokus på forebygging og tidlig innsats. Sikre høy kvalitet i grunnskolen og barnehagetilbud, lære av det som har fungert og ta det med oss videre. Mulighet for å åpne for en pilot med variert skolestart. Modenheten til barn før skolestart bør testes. For eksempel skal gutter og jenter starte i ulik alder? Skal det være delte klasser? Mer kunnskap trengs på området. Satse på og utvikle lærere av begge kjønn med høy kompetanse. Hente inn mennesker med ulik kompetanse og erfaring til skolen. • Gi barn, unge og familier med særlige behov hjelp til rett tid innen primære helsetjenester og barnevernstjenester. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi må ha en mobbestrategi med tiltak som sikrer likeverd, vi er for puslete – det handler om likeverd. • Flere lokale tilbud, tilrettelagt utdanning, varierte valgmuligheter. • Er for få lærere med spisskompetanse for å kunne håndtere vanskeligstilte barn og unge.

	<ul style="list-style-type: none"> • Mulighet for å øke helsefaglig tilstedeværelse i grunnskole og ungdomsskole. • Sørge for tjenesteorganisering rundt barn og unge som styres av den enkeltes behov. • Sikre tilstrekkelig med kompetanse i klasser hvor en eller flere elever har spesielle behov. 	
4.3 Innen 2030 sikre kvinner og menn lik tilgang til god teknisk og yrkesfaglig opplæring og høyere utdanning, herunder universitetsutdanning, til en overkommelig pris	<ul style="list-style-type: none"> • Etablere flere lokale opplæringstilbud i kommunen utover tilbudet som i dag finnes i videregående opplæring. • Teste ut nye løsninger for å sikre muligheten for et mangfoldig næringslivstilbud for unge og samtidig bygge videre på den gode næringspolitikk som er etablert i kommunene i dag. For eksempel satsningen på ungt entreprenørskap og ungdomsbedrifter. • De offentlige virksomheter er også gode læringsarenaer og bør inkluderes som arbeidsarena. • Koblingen utdanning og jobb er allerede etablert og må videreføres, eks etablering av systue på IKEA i samarbeid med en sosial entreprenør som forbildeprosjekt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Inkludere privat og offentlig næringsliv mer i etableringen av alternative og gode læringsarenaer.
4.4 Innen 2030 oppnå en betydelig økning i antall unge og voksne med kompetanse, blant annet i tekniske fag og yrkesfag, som er relevant for sysselsetting, anstendig arbeid og entreprenørskap	<ul style="list-style-type: none"> • Tilrettelegge for å stimulere til innovasjon gjennom attraktive tiltak og belønning. For eksempel stipend, sosialt entreprenørskap. • Ta i bruk nye læringsarenaer i samarbeid med idrett, kultur, næringsliv, lag og foreninger m.m. som tilbyr nye og supplerende undervisningsalternativer. • Vi har mange naturbaserte læringsarenaer som bør benyttes. For eksempel bruke mye mer natur i praksis, i Hurum benytter man, i tillegg til den tradisjonelle svømmeopplæringen i Røykenbadet, sjøen til svømmeopplæring og å trygge barna i kontakt med havet. 	
4.5 Innen 2030 avskaffe	<ul style="list-style-type: none"> • Stille krav til lokalt næringsliv om å tilby flere lærlingplasser for jenter og gutter, samt oppfordre 	

<p>kjønnsforskjeller i utdanning og opplæring og sikre lik tilgang til alle nivåer innenfor utdanning og yrkesfaglig opplæring for sårbare personer, deriblant personer med nedsatt funksjonsevne, urfolk og barn i utsatte situasjoner</p>	<p>dem og kommunenes egne etater til å ta sosialt ansvar ved å tilby arbeid til personer med nedsatt funksjonsevne.</p>	
<p>4.7 Innen 2030 sikre at alle elever og studenter tilegner seg den kompetanse som er nødvendig for å fremme bærekraftig utvikling, blant annet gjennom utdanning for bærekraftig utvikling og livsstil, menneskerettigheter, likestilling, fremme av fred og ikkevold, globalt borgerskap og verdsetting av kulturelt mangfold og kulturens bidrag til bærekraftig utvikling</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Satse på teknologisk utvikling og sikre at alle får ta del i utviklingen (elevene/lærerne/hjemme). • Fremme samhandling mellom innbyggere og kommunen/hjem og barn (informasjonsflyt). • Ved at de tre kommunene slår seg sammen får nye Asker kommune som storkommune tilgang på mer kompetanse. Kompetanse som kan benyttes og tilføres alle på tvers. Mulighet for å etablere tiltak som stimulerer til utveksling av kunnskap, sterkere fag- og kompetansemiljøer. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi trenger nok og relevant kunnskap om digitalisering. Stor forskjell hva gjelder tilgangen og ta del i den digitale utviklingen. • Behov for mer relevant kunnskap blant lærere, for å sikre god og relevant læring/forberede elevene for fremtidige behov i samfunnet.

MÅL	STRATEGIER	INTERESSENER – BERØRTE/BIDRAGSYTERE
<p>Relevant for delmål 4.2: Barn og unge har likeverdige muligheter for utvikling, læring og mestring</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tjenestene sikrer barn og unges utviklings- og læringsløp. • Medarbeidere observerer barns utvikling og læring og setter inn tiltak for å sikre at alle er med og hindre at vansker oppstår. • Medarbeidere har kunnskap om og blick for manglende utvikling, har god kjennskap til andre tjenesteområder og er «døren inn» til rett hjelpeinstans for barn, unge og familier. • Medarbeiderne arbeider for å utjevne skiller i digitale ferdigheter. • Kommunen etablerer modeller for ressursstyring som virker utjevnende på sosioøkonomiske forskjeller. • Tjenestene organiseres slik at de oppleves tilgjengelige. • Kommunen sikrer kompetanse og kapasitet til å utøve barnehagemyndighet og barnehageeierskap. • Kommunen etablerer et forsvarlig system for skoleeierskap (opplæringsloven § 13-10). 	<ul style="list-style-type: none"> • Lokalt næringsliv, næringsrådene • Lokale organisasjoner - Idretten, kulturinstitusjoner, NaKuHel, Asker Elveforum • Innbyggere (Eldre mennesker, nyetablerte (unge), grupper med særlige behov, mindreårige flyktninger, øvrige borgere • Ansatte i ny kommune - • Politikere • Relevante enheter i kommunen • Interkommunale selskap • Akershus fylkeskommune, Buskerud fylkeskommune, Vestregionen, Region Viken, øvrige kommuner • Andre offentlige organer, departementer og direktorater • Utdanningsinstitusjoner, UDI, NAV, BUF etat, UDIR/Senter for IKT i skolen (nå en del av UDIR), Akademia/ høyskole i sør øst, NTNU mfl. • Sosiale entreprenører. • Ruter og Brakar.
<p>Relevant for delmål 4.2: Barn og unge får lærelyst på livet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Barnehager og skoler sikrer et leke- og læringsmiljø som fremmer nysgjerrighet, utforskertrang og kreativitet. • Tjenestene sikrer at barn og unge lærer å lære. 	<p>Interessenter som over</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Medarbeidere bidrar til å forme god læringskultur. • Tjenestene sikrer at medarbeidere i barnehager og skoler har god kompetanse til å lede grupper og læringsforløp. • Tjenestene bidrar til å sikre godt samarbeid mellom barnehage, skole og hjem og andre aktører gjennom god kommunikasjon og ved hjelp av hensiktsmessige verktøy. 	
<p>Relevant for delmål 4.2: Barn, unge og familier får rett til hjelp til rett tid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tjenestene organiseres rundt barn og unge og styres av den enkeltes behov. • Kommunen sikrer spisskompetanse og kapasitet innenfor utredning, spesialiserte og sammensatte tjenester. • Oppveksttjenestene utarbeider et system der tjenester intensiveres i takt med barn og unges behov. • Tiltak som settes inn evalueres jevnlig. 	Interessenter som over
<p>Relevant for delmål 4.7: Barn og unge tilegner seg sosial kompetanse og opplever å tilhøre et fellesskap</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Medarbeidere er gode rollemodeller og hjelper barn og unge med å øve på sosiale ferdigheter. • Medarbeidere tilrettelegger for godt psykososialt leke- og læringsmiljø som fremmer inkludering og deltagelse for alle. • Barn og unge lærer å håndtere en kompleks medievirkelighet og å kommunisere og delta på sosialt og etisk akseptable måter. • Medarbeidere er digitale forbilder . 	Interessenter som over

	<ul style="list-style-type: none">• Gjennom utvikling av god kvalitet sikrer tjenestene høy deltakelse i barnehager og SFO.• Kommunens tjenester legger til rette for sambruk av lokaler for å skape møteplasser.• Kommunens tjenester samarbeider med lag, foreninger og næringsliv om utvikling av gode tilbud i nærmiljøene.	
--	---	--

Bygge robust infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og bidra til innovasjon

- Investeringer i transport, vanningsystemer, energi og informasjonsteknologi er helt avgjørende for å skape en bærekraftig utvikling.
- Infrastruktur er den underliggende strukturen som må være på plass for at et samfunn skal fungere.
- Infrastruktur er en forutsetning for økning i vekst og produktivitet, og for forbedringer i utdannings- og helsetilbud.
- Teknologi og innovasjon kan bidra til å løse miljømessige utfordringer som følger utbyggingen av infrastruktur.

Nivå 1: Globale mål og deres betydning for kommunal utvikling

GLOBALT MÅL	KOMMUNAL BETYDNING
<p>Bygge robust infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og bidra til innovasjon</p>	<p>Kommunen har et stort ansvar for å sikre infrastruktur lokalt som bidrar til å sikre en bærekraftig utvikling av lokal samfunn.</p> <p>Det vil også bli økende behov for økt tilgang og tilrettelegging av informasjons- og kommunikasjonsteknologi.</p>

Nivå 2: Muligheter og utfordringer for å levere på globale delmål

GLOBALE DELMÅL	MULIGHETER FOR NYE ASKER KOMMUNE	UTFORDRINGER
<p>9.1 Utvikle pålitelig, bærekraftig og solid infrastruktur av høy kvalitet, herunder regional og grensekryssende infrastruktur, for å støtte økonomisk utvikling og livskvalitet med vekt på</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Drive infrastruktur i egen regi eller gjennom ulike former for selskap innen Vei, vann og avløp, brann, eiendom osv. • Posisjonere kommunen i et regionalt samarbeid. • Bygge større fagmiljøer for å øke kvaliteten på tjenestene i kommunen. • Utnytte VEAS og de ressursene som ligger i å øke biogass produksjonen i forbindelse med anlegget. I dag behandler de avløp fra 6-700.000 noe som betraktelig redusere fossilt forbruk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ulik standarder på sentrale samfunnstjenester. Hvordan løfte alle til samme nivå. Krever store målrettede investeringer. • Det er ikke avklart hvordan samarbeid innen alle kommunalt eide selskaper i felleskap med nabokommuner skal videreføres. • Kommunen kan i liten grad yte finansielle tjenester til innovasjon. • Kapasiteten er for lav på transportkorridorene. Utbygging sydover i kommunen vil belaste veinettet ytterligere.

<p>overkommelig pris og likeverdig tilgang for alle</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jobbe planmessig med tilrettelegging av nye boliger i sentrale områder som kan tiltrekke arbeidskraft som bedriftene trenger. • Jobbe med innovasjon i flere sammenhenger som eksempelvis Smart City. Det krever at man kontinuerlig har fokus på å bygge innovasjonskultur (samle, dele, spre) og deltar på arenaer for innovasjon og samskapning. • Ta en aktiv rolle med hensyn til å teste ut nye løsninger sammen med innbyggere og andre samfunnsaktører. • Transportkorridorene gjennom Nye Asker fra Hurum syd til grense Bærum er belastet over det akseptable. Det er nødvendig med stor grad av nytenkning og flere tiltak samtidig for å få en situasjon som innbyggerne kan leve med. Nye Asker er en stor aktør som kan tenke helhetlig og nytt for hele kommunen under ett. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi må øve påvirkning på andre offentlige myndigheter for å få modernisert Slemmestad veien, Røyken veien og båten ihht. kommunale planer • Rigide krav fra etater i stat og fylke gjør mange ganger mindre utbedringer vanskelige og uforholdsmessig dyre. Det beste blir det godes fiende. Eks: krav til busslommer istedenfor kantstopp. Krav til bredde og standard på gang- og sykkelveier, hvor en utvidet skulder hadde betydd en verden av forskjell. Nye Asker kan ha muligheter til å utfordre slike krav når det er relevant og ønskelig for å oppnå en bedre situasjon for innbyggere. • Transportplanleggere må utfordres til å tenke på tvers av budsjetter og dagens strukturer for å løse utfordringene i kommunen. Eks: Hurtigbåt på fjorden kan ikke løse all pendlertransport, men avlaste lokalveiene nokså umiddelbart og dessuten redusere reisetiden mye for folk fra Hurum. Grunnen til at båt kommer ugunstig ut økonomisk er blant annet at investeringer i veinettet for å tilrettelegge for buss ikke regnes med ved sammenligning av kostnader.
--	---	---

<p>9.4 Innen 2030 oppgradere infrastruktur og omstille næringslivet til å bli mer bærekraftig, med en mer effektiv bruk av ressurser og større anvendelse av rene og miljøvennlige teknologiformer og industriprosesser, der alle land gjør en innsats etter egen evne og kapasitet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tilrettelegge for arealer som logistikkmessig er tilgjengelig for lokal industri som igjen bidra til reduksjon av klimagassutslipp • Tenke helhetlig ved næringslivsetablering slik at kommunens transportsystem utnyttes optimalt, Eksempelvis bør transportkrevende næringer ligge langs store ferdselsårer slik at en reduserer trafikken på lokalveier, mens andre typer arbeidsplasser kan lokaliseres i tilknytning til tettsteder. • Bidra til at bygg- og anleggsbransjens arbeid med utslippsfrie byggeplasser kan realiseres • Være en profesjonell innkjøper, som både legger til rette for og belønner grønn næring, og tør å stille krav. • Nye Asker kommune har mange arbeidsplasser innenfor kommunegrensene, men mange av disse ligger omkring Asker sentrum og på vei mot Oslo. Kommunen har mulighet for å ha en styrt og gjennomtenkt flytting av kommunale arbeidsplasser ut i hele kommunen for å skape flere lokale arbeidsplasser der folk bor. Nye Asker har også mulighet til å stimulere næringslivet til å spre egnede arbeidsplasser ut i hele kommunen i større grad enn i dag. 	<ul style="list-style-type: none"> • Det er en utfordring å endre lokalisering av bedrifter som allerede er etablert, men som med fordel kunne ha ligget andre steder. • Reglene for offentlige anskaffelser er en utfordring når det gjelder å ta miljøvalg foran rene økonomiske prioriteringer.
<p>9.5c Øke tilgangen til informasjons- og kommunikasjonsteknologi betydelig, og arbeide for at de minst utviklede landene får allmenn og rimelig tilgang til Internett innen 2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle servicetorget med nye innovative digitale løsninger som skal legge opp til enklere og tettere dialog med innbyggerne. • Benytte digitalisering som et aktivt virkemiddel for å utvikle brukervennlige, tilgjengelig og likeverdige tjenester. 	

MÅL	STRATEGIER	INTERESSETER – BERØRTE/BIDRAGSYTERE
		<ul style="list-style-type: none"> • Lokalt næringsliv, næringsrådene • Sosiale entreprenører • Lokale organisasjoner • Innbyggere • Ansatte i ny kommune • Politikere • Relevante enheter i kommunen • Interkommunale selskap • Akershus fylkeskommune, Buskerud fylkeskommune, Vestregionen, Region Viken, øvrige kommuner • Andre offentlige organer, departementer og direktorater

Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige

- Verden urbaniseres i en fart vi aldri har sett maken til. Mer enn halvparten av verdens befolkning bor i dag i byer, og andelen kommer til å fortsette å øke.
- Byene fungerer som en smeltedigel fulle av ideer, handel, kultur, vitenskap og sosial samhandling. Samtidig står byene for 75 prosent av alle klimagassutslipp og store slumområder hindrer gode levekår.
- Mer enn halvparten av verdens befolkning bor nå i byer. Ytterligere tre milliarder mennesker vil flytte til byer innen 2030. Urbanisering skaper store muligheter og utfordringer- på sitt beste sørger byer for at mennesker kan leve gode liv, og utvikle seg både økonomisk og sosialt, men byer skaper også miljøproblemer.
- Mange byer vokser fortere enn tilbudet av arbeidsplasser og boliger. Dette fører til utviklingen av slumområder med dårlige boforhold og manglende tjenester til innbyggerne. I løpet av de kommende tiåret vil slumbyer huse flesteparten av verdens fattige.

GLOBALT MÅL	KOMMUNAL BETYDNING
-------------	--------------------

Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige

Målet handler om å skape attraktive tettsteder i nye Asker kommune, samt sikre allmenn tilgang til grunnleggende behov som trygg bolig, trygge møteplasser, trygg transport og grøntområder på en bærekraftig måte og til en overkommelig pris. Kommunen har et spesielt ansvar her knyttet til integrert og bærekraftig bosettingsplanlegging og transportforbindelser.

Nivå 2: Muligheter og utfordringer for å levere på globale delmål

GLOBALE DELMÅL	MULIGHETER FOR NYE ASKER KOMMUNE	UTFORDRINGER
<p>11.1 Innen 2030 sikre allmenn tilgang til tilfredsstillende og trygge boliger og grunnleggende tjenester til en overkommelig pris, og bedre forholdene i slumområder</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle innsats knyttet til boligsosialt arbeid. • Jobbe aktivt for å sikre ulike boligstrukturer i takt med demografiske endringer og økonomiske forutsetninger samt vurdere ordninger som hjelper folk inn på boligmarkedet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Et betydelig antall eldre bor alene i eneboliger. Det er behov for flere lettstelte leiligheter i kommunen og en mer balansert boligsammensetning. • Ubalanse mellom dagens boligsammensetning og befolknings sammensetningen. De mange småhusholdninger etterspør flere mindre boliger.
<p>11.2 Innen 2030 sørge for at alle har tilgang til trygge, lett tilgjengelige og bærekraftige transportsystemer til en overkommelig pris, og bedre sikkerheten på veiene, særlig gjennom utbygging av offentlige</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bolig, areal og transportutviklingen utvikles i tråd med nasjonale føringer i nærhet av kollektive knutepunkter og traseer samt lokale hensyn. • Stimulere til økt bruk av sykkel, gange og kollektiv transport. • Utvikle gode og bærekraftige nærmiljøer. • Være proaktiv på å teste ut nye løsninger lokalt som selvkjørende busser, bruke fjorden som transporttrase, teste ut elektriske ferger, og nye billettløsninger. • Videreutvikle Smart City satsing til å gjelde flere deler av kommunen. Smart City handler om 	

<p>transportmidler og med særlig vekt på behovene til personer i utsatte situasjoner, kvinner, barn, personer med nedsatt funksjonsevne samt eldre</p>	<p>transport, energi og digitalisering og kan initiere nye innovative tiltak .</p> <ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle arbeidet innen trygg trafikk i takt med demografiske endringer og endret transportvaner. 	<ul style="list-style-type: none"> • Det trengs flere pendlerparkeringsplasser, reduserte priser på kollektivtransport for å stimulere til økt bruk, tryggere sykkelveier og ringbuss for å få bedre kollektiv samhandling internt i den nye kommunen. • Spredt bosetting er en utfordring. • Reetablering av arbeidsplasser i ulike tettsteder er krevende.
<p>11.3 Innen 2030 oppnå en mer inkluderende og bærekraftig urbanisering med mulighet for en integrert og bærekraftig bosettingsplanlegging og -forvaltning som gir medbestemmelse i alle land</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre gode og levende lokalsamfunn. • Videreutvikle tettstedene i kommunen som legger vekt på en aktiv og helhetlig bolig- og næringspolitikk. • Motivere innbyggere, næringslivet og øvrige til å engasjere seg og bidra i arbeidet med å utvikle lokalsamfunnet i den nye kommunen. • Ta i bruk nye metoder for medborgerskap og dialog hvor man i fellesskap samskaper løsninger på utfordringer. • Belønne medborgere som har ideer som fremmer grønne lokale løsninger. Et eksempel er idekonkurransen "Grønne Lure Huringer" i Hurum. • Strategisk eiendomsutvikling gjennom innovative partnerskap. 	<ul style="list-style-type: none"> • I dag finnes det ikke gode nok arenaer for å stimulere til lokalt engasjement gjennom god dialog med alle innbyggere. • Lytte til og så langt som mulig ta hensyn til innspill på alle nivåer. • Unngå at handel, service, kultur og offentlige tjenester lokaliseres spredt og utenfor tettsteder.

	<ul style="list-style-type: none"> • Teste ut nye eierskapsformer mellom offentlig og private aktører. For eksempel ved å ha grønne insentiver og stille krav om sosial ansvarlighet hos private eiendomsutviklere. Her finnes det allerede eksempler under FutureBuilt som kan være til inspirasjon for nye prosjekter. • Sikre kunnskapsoverføring om tettstedsutvikling slik at det skapes bedre synergi for eksempel knyttet til transport innad i kommunen. • Lokalisering av handel, service, kultur og offentlige tjenester konsentreres i dagens tettsteder. 	
11.4 Styrke innsatsen for å verne om og sikre verdens kultur- og naturarv	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivt bruke grøntarealer for å stimulere målgrupper til friluftaktiviteter. • Sikre arealer som skaper en sammenhengende grønn struktur og som ivareta hensyn i lokale kulturminneplaner. • Skape identitet gjennom ivaretagelse av kulturarv og historie i de tre eksisterende kommunene. • Utarbeide en plan med konkrete retningslinjer som sikrer ivaretagelse av kystlandskapet i kommunen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Viktig at kyststiene bevares og utvikles til et sammenhengende nettverk. • Markagrensen og kystlinjen må sikres for fremtiden.
11.6 Innen 2030 redusere negative konsekvenser for miljøet i storbyene målt per innbygger, blant annet ved å legge særlig vekt på luftkvalitet samt offentlig og annen form for avfallshåndtering	<ul style="list-style-type: none"> • Utvikle gode og bærekraftige nærmiljøer. 	<ul style="list-style-type: none"> • Trafikkstøy er en særlig utfordring i forhold til tettstedsutviklingen.

<p>11.7 Innen 2030 sørge for allmenn tilgang til trygge, inkluderende og lett tilgjengelige grøntområder og offentlige rom, særlig for kvinner, barn og eldre samt personer med nedsatt funksjonsevne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeide med lokale grupperinger og ildsjeler for å ivareta kommunens kulturarv på bred basis og utnytte ressursene som ligger i innbyggerengasjement. Etablere nettverk og utpeke kontaktpersoner i kommunen som kan legge til rette for frivilligheten på dette området og hjelpe med søknader, faglig støtte og kompetanse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nye møteplasser etableres og vil skape sammenhengende dialog innbyggerne imellom.
<p>11.7a Støtte positive økonomiske, sosiale og miljømessige forbindelser mellom byområder, omland og spredtbygde områder ved å styrke nasjonale og regionale utviklingsplaner</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for boligutvikling i tråd med lokale utviklingsplaner. • Vurdere erverv av sentrale tomter som kan sikre inkluderende og bærekraftig boligstruktur. • Strategisk eiendomsutvikling gjennom innovative partnerskap. • Teste ut nye eierskapsformer mellom offentlig og private aktører. For eksempel ved å ha grønne insentiver og stille krav om sosial ansvarlighet hos private eiendomsutviklere. Her finnes det allerede eksempler under FutureBuilt som kan være til inspirasjon for nye prosjekter. 	<ul style="list-style-type: none"> • Planer må utarbeides for hvordan alle lokalsamfunn i kommunen skal utvikles på kort-og lang sikt. • Utfordringer ved at deler av kommunen går fra å være landkommune til å bli en mer urban kommune må følges opp gjennom effektiv offentlig kommunikasjon. • Sikre at politiske vedtak gjennom kommunedelplaner, reguleringsplaner og lokale bestemmelser, sikre at kommunens målsetninger og utbyggernes interesser samordnes. Utfordringen kan for en ny (Asker-basert) administrasjon ligge i å få tilstrekkelig kunnskap om alle lokalsamfunn i hele den nye storkommunen til å ivareta hvert enkelt lokalsamfunn tilstrekkelig.

Nivå 3: Utvikling av tjenester i Nye Asker kommune (et eksempel). Tjenesteutvikling/samfunnsutvikling

MÅL	STRATEGIER	INTERESSETER – BERØRTE/BIDRAGSYTERE
<p>Relevant for delmål 11.3: Nye Asker kommune sikrer innbyggerinvolvering og medvirkning i areal-</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen inviterer innbyggerne, frivilligheten, næringslivet og øvrige interessenter til å engasjere seg og bidra i arbeidet med å utvikle gode 	<ul style="list-style-type: none"> • Lokalt næringsliv - Tomteeiere, boligutvikler • Lokale organisasjoner - miljøorganisasjoner, Velforeninger

<p>og samfunnsutviklingen</p>	<p>lokalsamfunn.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunen bruker anerkjent metodikk for innbyggerdialog, medborgerskap og samskaping, og utvikler nye metoder for å finne løsninger på de utfordringene fellesskapet står overfor. • Kommunen tar i bruk digitale verktøy som gjør det enkelt for interessentene å følge med på, gi innspill til og delta i areal- og samfunnsutviklingen. ^[L]_[SEP] 	<ul style="list-style-type: none"> • Innbyggere; eldre mennesker, nyetablerte (unge), grupper med særlige behov, mindreårige flyktninger, øvrige borgere • Ansatte i ny kommune • Politikere • Relevante enheter i kommunen • Interkommunale selskap • Akershus fylkeskommune, Buskerud fylkeskommune, Vestregionen, Region Viken • Andre offentlige organer, departementer og direktorater - Forskningsrådet, SIVA, Husbanken, FutureBuilt, TØI, Miljødirektoratet, Enova, Kystverket, • Smart CITY aktører, OREEC, Grønn byggallianse • Skoler og barnehager • Utbyggere • Fremtidens innbyggere (de som ikke er født enda) • Plante og dyrelivet
<p>Relevant for delmål 11.4: Nye Asker ivaretar naturmangfoldet og har god forvaltning av «blågrønne områder»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sikring av markagrensen, strandsonen og grønnstruktur i byggesonen. Sikre jordvern og matproduksjon. Ivareta vannressursene (sjø og vassdrag) på en bærekraftig måte. • Naturmangfoldet kartlegges og vektlegges i alle relevante planer og byggesaker. Fremmede arter bekjempes bl.a. i forbindelse med massehåndtering og i samarbeid med innbyggere. ^[L]_[SEP] 	<p>Interessenter som over</p>

Relevant for delmål 11.7a: Asker kommune skal være en katalysator for utvikling av både næring og boligutvikling i prioriterte områder. Kommunen skal vurdere oppkjøp og regulering av tomter som virkemiddel for å skape vekst	<ul style="list-style-type: none">• Overvåke eiendomsmarkedet og aktivt vurdere areal og eiendom for fremtidig bolig og næringsutvikling.	Interessenter som over
--	---	------------------------

Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem

- Klimaendringer er et globalt spørsmål og kjenner ingen landegrenser. Derfor må vi også finne globale løsninger.
- I tillegg til å kutte i utslipp og fange og lagre CO₂, må det satses langt mer på fornybar energi og annen ren energi.
- Forskerne i FNs klimapanel mener at to graders temperaturøkning er grensen for hva naturen kan tåle. Stiger temperaturen mer enn det vil klimaendringene bli ukontrollerbare.
- På klimatoppmøtet i Paris i 2015 ble verdens ledere derfor enige om en ny avtale. Der forplikter landene seg til å gjøre alt de kan for at temperaturen ikke skal stige mer enn to grader, og helst ikke mer enn 1,5°.

Nivå 1: Globale mål og deres betydning for kommunal utvikling

GLOBALT MÅL	KOMMUNAL BETYDNING
 <p>Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem</p>	<p>Kommunen har et ansvar for å sikre at kommunens areal og innbyggere er best mulig rustet for å forebygge klimaendringer og redusere konsekvensene av klimaendringene.</p>

Nivå 2: Muligheter og utfordringer for å levere på globale delmål

GLOBALE DELMÅL	MULIGHETER FOR NYE ASKER KOMMUNE	UTFORDRINGER
<p>13.1 Styrke evnen til å stå imot og tilpasse seg klimarelaterte farer og naturkatastrofer i alle land</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lage enhetlige planer for vern og sikring på alle nivåer, utarbeide gode risikokart, våge å stå mot utbyggere og eiendomsutviklere der det er nødvendig. • Innarbeide kunnskap om risikoer og avbøtende tiltak på alle nivåer. • Stille strengere krav i byggeprosjekter til sikring mot naturskader ved ekstremvær, flom, ras, store snømengder, kraftig vind eller andre klimarelaterte fenomener som en kan forvente utløst framover av klimaendringene i vår del av 	<ul style="list-style-type: none"> • Konflikter mellom utbyggingsinteresser og verneinteresser gir stort press på utbyggere og politikere. Evnen til å stå ved overordnede beslutninger utfordres i møte med pressgrupper. • Nye rutiner og krav vil møte motstand og utfordre vante strukturer. Det vil ta tid å innarbeide nye tenkemåter.

	<p>verden. Ta dette med i overordnet arealplanlegging.</p>	
<p>13.2 Innarbeide tiltak mot klimaendringer i politikk, strategier og planlegging på nasjonalt nivå</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oppnå bred politisk enighet om å være en foregangskommune for lavutslippssamfunnet og det grønne skiftet og forankre dette hos politikere og administrasjon. Enigheten om å legge FNs bærekraftsmål som felles plattform for ny kommune gir stor mulighet for politisk enighet. Nyorganisering av både politisk og administrativ styring i nye Asker kommune åpner for å innarbeide nye tanker og rutiner. • Bruke muligheten som ligger i økonomiske og finansielle virkemidler for å nå egne klimamål. • Bruke kommunens makt som stor innkjøper til å sette klimarelaterte krav til produsenter og leverandører. Utfordre muligheten til å sette andre krav enn pris ved innkjøp og i kommunale anskaffelser, og være innovativ som bestiller og byggherre. • Være en pilot i å benytte kommunale anskaffelser til å utvikle og teste bedre klimaløsninger sammen med aktører i f.eks. byggenæringen, og være en foregangskommune på samspillet mellom offentlige og private aktører. Utvikle modeller for dialog som gir kjennskap til modeller og virkemidler som er tilgjengelige i dag. Eks bilpoolordningen som prøves ut i utbyggingsprosjektet på Vestre Billingstad. • Bruke kommunenes eiermakt i alle kommunale selskap og foretak for å sikre at klimahensyn ikke tilsettes for lønnsomhet. Klimaplan som styringsverktøy for all virksomhet som kommunen er engasjert i. • Kartlegge truet naturmangfold og utarbeide mål for bevaring/reetablering. 	<ul style="list-style-type: none"> • Holdningsendring og kunnskapstilegnelse er nødvendig for å ta gode politiske og administrative beslutninger på alle plan. Det vil være en utfordring å følge overordnede mål helt ned i de enkle avgjørelser. • Høyere anskaffelseskostnader må påregnes i mange tilfelle, spesielt i en overgangsfase. • EU har strenge regler for anskaffelser og det er utfordrende. Det krever bransjekunnskap, juridisk kompetanse og godt utformede utlysninger. Laveste pris-alternativet slår inn dersom bestillingen ikke er godt nok utformet. Dette stiller høye krav til de ansattes kompetanse innen anskaffelser.

	<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide og håndheve krav til byggeprosjekter i form av klimaregnskap, lokal overvannshåndtering, grønne arealer med vegetasjon som bidrar til biologisk mangfold, sikre leveområder for dyr, fugler og insekter. • Ha tilstrekkelige sjekklister i planprosesser og en klar strategi for hvor det er viktig og riktig å bygge, som ved kollektivknutepunkt eller for å styrke lokalsamfunn. • Sørge for en samordnet areal- og transportplanlegging som i større grad enn tidligere sikrer stedsutvikling, fortetting og regulering av transformasjonsområder. • Arbeide for klimavennlige og innovative transportløsninger. Eksempler kan være fjorden som transportvei, lavkost kollektivtrafikk, tilstrekkelige pendlerparkeringer, lokale arbeidsplasser og tjenester, lokale næringsklynger mm. • Sørge for at en sammenhengende blågrønn struktur i kommunen bevares og utvikles, ved f.eks. å gjenåpne elveløp og ivareta eller reetablere kantvegetasjon. • Rullere klimaplan for nye Asker årlig som et handlingsdokument som tar opp i seg ny kunnskap og nye utfordringer kontinuerlig. • Bygge fagmiljøer som sikrer riktig kompetanse slik at krav gir riktig effekt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Krever politisk vilje. • Utbyggere pålegges større kostnader som igjen kan gi dyrere prosjekter og/eller mindre investeringsvilje. • Bosettingsmønsteret i kommunen er en utfordring, hvor mange innbyggere er henvist til pendling og et dårlig utbygd kollektivtilbud. Kollektivselskap er ikke kommunalt styrt, og ulike kollektivselskaper avhengig av å samarbeide noe som kan være en utfordring. Arealkonflikter.
13.3 Styrke enkeltpersoners og	<ul style="list-style-type: none"> • Øke den totale samfunnskunnskapen om klimautfordringene. Byggebransjen står for 40% av CO2 utslippet. 	

<p>institusjoners evne til å motvirke, tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer og deres evne til tidlig varsling, samt styrke kunnskapen og bevisstgjøringen om dette</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skolere administrativt ansatte og politikere om klimakonsekvenser og sammenhenger, slik at det kan tas rett beslutning til rett tid. • Motivere og skolere politikere til å være rollemodeller i forhold til klimaadferd. • Legge inn et fast punkt i alle saker som fremmes for politisk behandling; eksempelvis formulert slik: Hvordan bidrar dette vedtaket til å nå Askers klimamål? Alternativt: Hva er klimakonsekvensene av dette vedtaket? • Løfte bærekraft i skolen i forbindelse med at det har fått høyere prioritet i ny læreplan. • Samarbeide aktivt med lokalt næringsliv for å håndtere klimautfordringene i fellesskap. For eksempel invitere til klimaforum med utveksling av ideer og kunnskap. Tilby kurs og konsulenthjelp, løfte fram virksomheter som lokalt gjør en aktiv klimainnsats. Utvikle merkevaren Klimabedrift i Asker. • Engasjere innbyggerne, ved for eksempel å ta i bruk metodikk og tilrettelegge arenaer som skaper lokalt engasjement. Et eksempel kan være å promotere et månedlig klimatiltak. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klare å formidle hvilke tiltak som har størst effekt og gi vanlige folk følelsen av at deres innsats betyr noe.
---	--	---

Nivå 3: Tjenesteutvikling: Utvikling av tjenester i Nye Asker kommune (et eksempel). Tjenesteutvikling/samfunnsutvikling

MÅL	STRATEGIER	INTERESSENER – BERØRTE/BIDRAGSYTERE
<p>Relevant for delmål 13.1 og 13.2 Nye Asker kommune er en foregangskommune for lavutslippssamfunnet og jobber mot nullutslipp og et grønt skifte</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Miljø og klima er tydelig prioritert i styringssystemet og i budsjettprosessen. • Kommunens ulike rolle brukes aktivt for å legge til rette for bl.a. miljøvennlige utbyggingsløsninger der det velges løsninger for materialer, energi og transport som gjennomgående er i forkant av myndighetskrav. • Det tas i bruk positiv klimakommunikasjon til innbyggere 	<ul style="list-style-type: none"> • Lokalt næringsliv, næringsrådene • Lokale organisasjoner - miljøorganisasjoner, Velforeninger • Innbyggere (eldre mennesker, nyetablerte (unge), grupper med særlige behov, mindreårige flyktninger, øvrige borgere • Ansatte i ny kommune - (Energirådgivere) • Politikere • Relevante enheter i kommunen

	<p>om bl.a. klimafotavtrykk og det motiveres/legges til rette for et klimavennlig forbruksmønster med fokus på temaer som gjenbruk, kortreiste produkter og opplevelser, klimavennlig produksjon, avfallsminimering, matsvinn osv.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Interkommunale selskap• Akershus fylkeskommune, Buskerud fylkeskommune, Vestregionen, Region Viken, øvrige kommuner• Andre offentlige organer, departementer, direktorater - Forskningsrådet, SIVA, Husbanken, FutureBuilt, TØI, Miljødirektoratet, Enova, Kystverket, Sintef, Innovasjon Norge• Smart CITY aktører, OREEC, Grønn byggallianse
--	--	---

7. Vesentlighetsvurdering og anbefaling for videre arbeid

En vesentlighetsvurdering betyr å vurdere hvilke områder som er viktigere enn andre for at kommunen skal nå sin visjon. En vesentlighetsvurdering er en prioritering av de områdene hvor nye Asker kommune har størst påvirkning, sett i forhold til områdene kommunen ønsker å prioritere høyest i sitt arbeid for å tilby gode tjenester til innbyggere i kommunen. Vesentlighetsvurderingen skal hjelpe kommunen med å konkretisere og definere hvilke bærekraftsmål som har høyest prioritet for nye Asker kommune og hvor kommunen faktisk har mulighet til å påvirke.

Underutvalg FNs bærekraftsmål har gjennomført en vesentlighetsvurdering. Fellesnemda vil bli forelagt underutvalgets prioriteringer og begrunnelse for valgte mål i møte 16. mars 2018. Ut i fra underutvalgets innstilling skal fellesnemnda ta sine beslutninger.

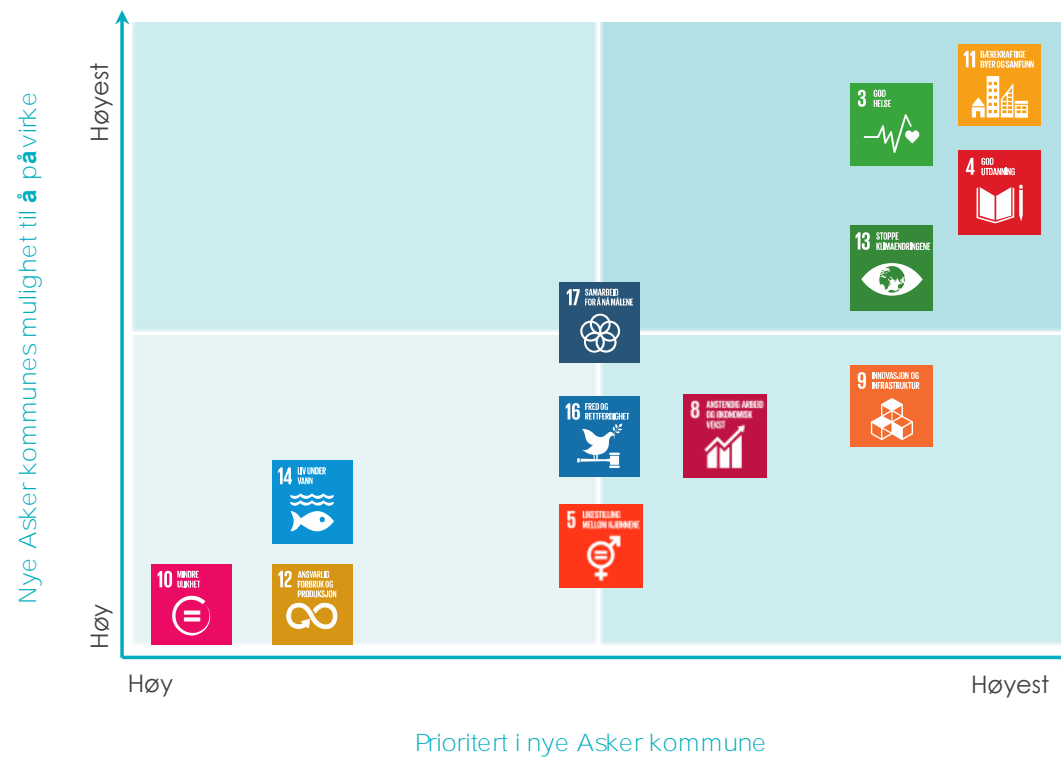
Resultatet av vesentlighetsvurderingen bør danne utgangspunkt for en bredere medvirkningsprosess hvor representanter fra kommunens viktigste interessenter inviteres inn og får mulighet til å komme med innspill på hvordan nye Asker kommune kan nå de bærekraftsmålene som er prioritert.

Nedenfor følger underutvalget sin innstilling til fellesnemda.

Anbefalingen fra utvalget er resultat av en vesentlighetsvurdering i form av et arbeidsmøte gjennomført 8. januar. Et arbeidsmøte hvor det både ble jobbet med selve matrisen, aksenes relevans og betydning i kommunesammenheng samt selve vesentlighetsvurderingen. I arbeidsmøtet ble det først valgt ut de 12 mål som underutvalget mener nye Asker kommune både bør prioritere høyest ut i fra innbyggernes behov og samtidig har størst mulighet til å påvirke.

I vesentlighetsmatrisen under presenteres underutvalgets prioriterte 12 mål, basert på hvor nye Asker kommune har høyest påvirkning og høyest prioritert. Målene øverst til høyre i matrisen er mål 11, 3 og 4, i tillegg til mål 13 og 9. Dette er målene utvalget mener bør prioriteres høyest av nye Asker kommune. Dette betyr ikke at de andre målene ikke er viktige, men det er disse som er ansett som viktigst. Mål 17 som ligger i senter av matrisen vil i mange sammenhenger løftes ut som det målet som danner grunnlag for at øvrige 16 målene nås.

Vesentlighetsmatrise

Ut fra denne gjennomgangen vil underutvalget anbefale fellesnemnda å prioritere følgende bærekraftsmål:

Disse målene kan legges til grunn for det videre arbeidet med satsingsområder i kommuneplan for nye Asker.

Videre arbeid samt forslag til prosess

De bærekraftsmål som velges ut må ses i sammenheng med arbeidet som foregår parallelt for å forankre en ny visjon for kommunen. Videre bør resultatet fra vesentlighetsvurderingen med fordel være et element i et større medvirkningsarbeid i etableringen av nye Asker kommune.

Etter beslutning i fellesnemda om prioriterte mål bør medvirkningsarbeidet starte som en del av arbeidet med kommuneplan for nye Asker. Nye Askers kommunes innbyggere bør bli hørt, hvilke tiltak og virkemidler er viktigst for dem, gitt de prioriterte mål nye Asker kommune har valgt å løfte frem.

- Vår 2018/høst 2018

Medvirkning kan skje gjennom konkrete aktiviteter, samlinger eller på digitale flater. I tillegg kan de tre kommunene oppfordre arrangører av allerede planlagte arrangementer og møteplasser til å ta inn bærekraftsmålene i sitt arbeid og med dette komme med innspill til hvordan vi kan arbeide med bærekraftsmålene lokalt. På den måten kan vi nå ut bredt. Som eksempler er det planlagt innovasjonscamp juni 2018 og ungdomskonferanse på FN dagen 24. oktober (Asker konferansen).

- Høst 2018/ 2019

Arbeidet med kommuneplan for ny Asker videreføres. Implementering av FNs bærekraftsmål er en del av kommuneplanprosessen, som igangsettes høsten 2018 med utarbeidelse og behandling av planprogram. Metodeverktøyet er et godt utgangspunkt for videre arbeid med bærekraftsmålene og en bredest mulig medvirkningsprosess. med et bredt utsnitt av innbyggerne, i tillegg til lokalt næringsliv, fylkeskommunen, nabokommuner og andre relevante offentlige etater.